

1729.

1. Alberti, Michael: De facta mortuis.
2. Alberti, Michael: De mortuorum exhumatione.
3. Alberti, Michael: De torturae subjectis
4. Alberti, Michael: De medicina strategematica
5. Alberti, Michael: De partu serotino.
6. Alberti, Michael: De exorcentia nari cum haemor.
rhoidam anomalias concreta.
7. Alberti, Michael: De mortuorum valerudine frumento.
- 8° Bochmerus, Jo. Sam. Tritonius: De eo, quod justum
est circa torturam valerudinariorum 2 Sept. 1719
et 1780
- 9° Bochmerus, Iust. Henning: De jure militum ecclesiastico.
- 9° Bochmerus, Iust. Henning: De jure militum ecclesiastico.
Bremessa est ponefatio ... Bochmer.
De jure ecclesiasticorum militum.

10. Paterberg, Dr. Henrici : *Fusis circa christianos
muhammedicis particulae*.
11. Coschitz, Georg Daniel : *De Diuinae libriosa*.
12. Coschitz, Georg. Daniel : *De Diuinae scroza*.
13. Gasser, Linus Petrus, Ord. iur. consult. . . . Decimus :
lectori benevolent. s. p. d. (ad suppeditationem Facultatis
Benedicti Windkleri invitata.)
14. Gasser, Linus Petrus : *De ejusmodi ejeratione*
15. Gasser, Linus Petrus : *De genuino colore personae*
et soli jure in re.
16. Gasser, Linus Petrus : *De praerogativa Diuum et*
meum in iis devoluendis heros tebus.
17^ast Gasser, Linus Petrus : *De inquisitione contra an-*
dum et mutum natura. 2 Sculp. 1729 et 1737
18. Gasser, Linus Petrus : *Commentationes quas den. et. Corul.*
legant
de sacerdotio . . . publice verbantes exhibet

- 19⁵ Gundlingus, Mr. Hieronymus : De remuneratione hereditatis
item stirrum illustrissimam.
- 19⁶ Gundlingus, Mr. Hieronymus : De remuneratione lauer-
tationis stirrum illustrissimam
20. Hoffmannus, Fridericus : De dicta virginum.
21. Hoffmannus, Fridericus : De febre typhi palacea.
22. Hoffmannus, Fridericus : De omni eructo.
23. Hoffmannus, Fridericus : De catarracta.
24. Hoffmannus, Fridericus : De noxiis ex rematis domes-
ticis in longius applicatis,
25. Hoffmannus, Fridericus : De fonte medicato aquicella.
26. Hoffmannus, Fridericus : De passionibus externis, ab
hinc venenis ac philtis.
27. Hahnel, Emil Frider : De non puncta patres in pecunia
liberorum et sanctis mortuis liberas frumenta, bestiarum
duos certiores sequuntur ac photographicas ... statuarum
jumentarii ... commentarii

28. Höhnel, Daniel Proter : Fundamenta compunctione
et poenitentia demonstrata sicut et lectiones suas licet
les Annis juri dico, tam philosophicas studiorum
inventati . . . notas facit.
- 29^{1:1} Ludwig, Jan. Petr. de : De principiis S.R. T.
potestate in sacris date paces religione
2 Bandl. 1729 et 1738.
30. Michaelis, Christianus Benedictus : De nominibus propriis
Iacobi.
31. Neubauer, Iulius Proterus : De phrenis novis quae
sacra : caro et sanguis .
32. Veenberg, Dr. Georg : Picturae reminiscimus majoris
partis chirurgicaliorum in concursu creditorum
non esse . . . in disputatione publica ponit.

78. 1729 6^a
DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,
DE
**EXCRESCENTIA
NASI
CUM HÆMORRHOIDUM ANO-
MALIIS CONNEXA,**

Quam
AUSPICE DEO PROPITIO
Ex Consensu atque Auctoritate Gratiæ Facultatis Medicae,
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,

P R A E S I D E

DN. D. MICHAELE ALBERTI,
SACR. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB. CON-
SILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFESSORE PUBL. ORDIN. ACAD.
NAT. CUR. COLLEGA, SOCIET. REG. BORUSS. SCIENT. SODALI, ETC.

DN. DECANO H. T. SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, Præceptore ac Promotore suo omni honoris cultu prosequendo,

PRO LICENTIA

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILE-
GIIS DOCTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,

HORIS LOCOQUE CONSUETIS

ANNO MDCCXXIX. D AUGUST.

PUBLICÆ AC PLACIDÆ ERUDITORUM VENTILATIONI

SUBJICIET

RESPONDENS

JOHANNES CONRADUS SCHIERWASSER,
M A G D E B U R G I C U S.

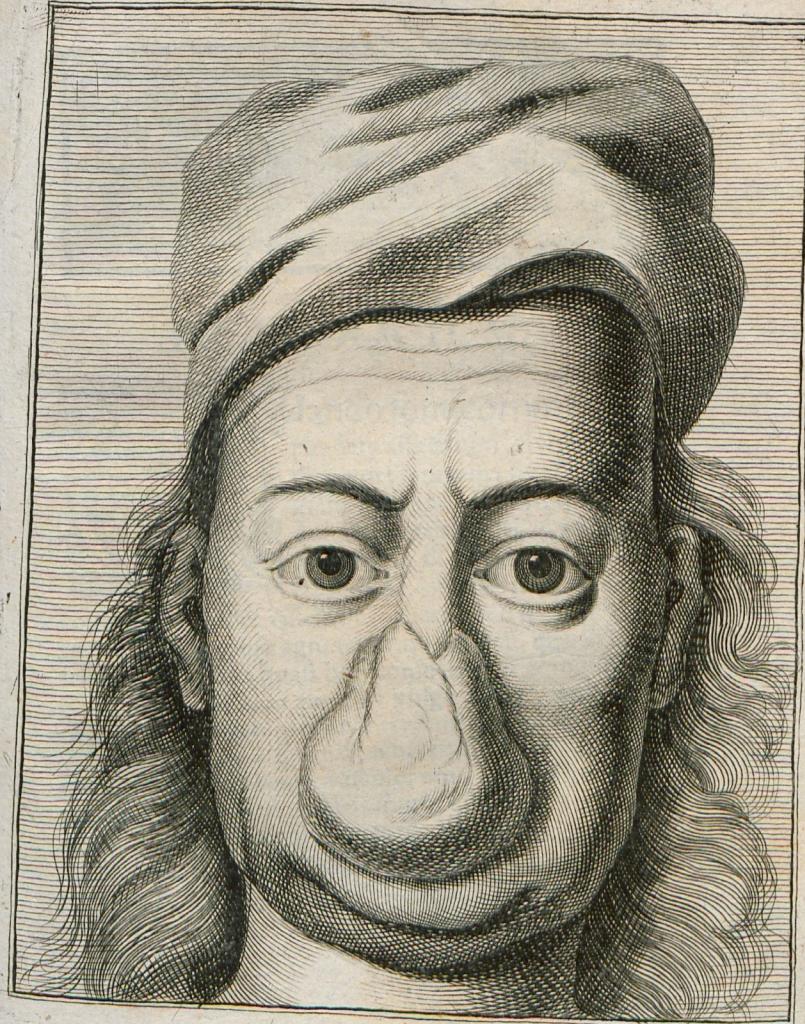
HALÆ MAGDEB. TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, Acad. Typogr.

28

MISSERRATIO IN AGRICULTIS MEDICIS
EXERCERESCENIA
NASI
CUM HEMORRHOIDUM ANO.
VALVIS CONNEXA.

ARSITICAE DEO TROPHITIO
IN ALIA REGIA PREDICIONA
DN D MICHAEL ALBERTI
SUMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVATI
ETIS DOCTORALIBVS RECITIME IMPERIABVS
HOMINIS LEADERA CONVENTUS
ANNO MDCXXIX A. AUGUST
PUBLIO AC FLAVICIDE ERUDITIONVM ANTITITATIONI
SABINE
RESPONDENS
Johannes CORNADIUS SCHERMAYER
MADRIDENSIS
HILDE WIGGENSEE, 1712. Ioh. CHRISTIAN. HEDDING, NOL. D. 1712.

PRÆLOQUIUM.

Uando santicorum quo-
rundam affectuum , sive ad Me-
dicinam Clinicam , sive Chirur-
giam spectantium , origines in-
quirimus , tunc tales interdum
detegimus & invenimus , quæ
cum illis morbis nihil plane
commercii habere videntur ; quare haud semper ve-
ræ & genuinæ causæ agnoscuntur , sed aliæ , quæ in in-
tricatis affectibus quasi per conjecturam & manife-
stam incertitudinem accusari vulgo solent , quæ ta-
men ad præsentem causam interdum hæc quadrant ,
velut acrimonia sanguinis , scorbutica intemperies ,
obstructio minimorum vasculorum , decubitus ca-
tarrhalis &c. nam singularis morbi species & indoles
occæsat quandoque observatores , ut vix sibi persua-
dere velint , quod ab ejusmodi causa tales morbi or-
tum ducere possint : etenim nonnunquam eminens

A 2 di-

diversitas loci occurrit, quando v. g. sudores pedum
 suppressi, ventriculi, pectoris & capitis affectus cau-
 santur, quando pedum cedemata retrocedentia, ca-
 tarrhos suffocatios, apoplexiā &c. provocant;
 quandoque differentia causæ & effectus scrupulum
 injicit, quo minus utriusque consensum aliqui admit-
 tere malint; hinc causa sic dicta frigida & serosa non
 facile conjuncta adseritur cum effectu, sanguinis mo-
 rum & statum concernente & viceversa, v.g. quando a
 suppressis seri evacuationibus, Hæmorrhagiæ, inflam-
 mationes &c. aut a suppressis Hæmorrhagiis cede-
 mata, catarrhosæ fluxiones, cachexia, hydrops &c.
 originem trahunt: ita aliquando offensam parit ipsius
 morbi conditio, quando singulares corporis externi
 descedentes, aut tumores, concrementa, efflo-
 scentia, ulcera, aliaeque species corruptionum a cer-
 tis salutaribus evacuationibus turbatis oriuntur: hæc
 observatio sicut admodum ampla & crebra est, ita
 hoc loco tantum nonnullorum singularium affectu-
 um ex Hæmorrhagiis negotio provenientium me-
 moriam injicere lubet: quod ex *Narium Hemorrhagiis*,
 præcipue turbatis, *Polypus narium*, ozæna, tubercu-
 la faciei, pustulae faciei, vari, gutta rofacea, visus de-
 bilitatio, catarracta, apoplexia, deliria & uti *Hæchster-*
terus decad. 2. eaf. 9. obseravit, fuggillationes in cor-
 pore &c. &c. proveniant, passim ab authoribus re-
 censetur: ita *Hæmoprysin ex ulcere pedis sanato comme-*
morat Rhodius Cent. 2. obf. 35. quod *Polypus cordis* ex
 prægressa *Hæmoprysi* proventum suum capessat, at-
 tenti observatores facile agnoscunt & testantur: quid
 de

de Mensium fluxu proferre liceat, varia confirmant testimonia, ex quibus tantum pro meliori praesentis meditationis illustratione nonnulla allegare placet: sic Gockelius Cent. 2. conf. 67. Cariem & exesionem Craniⁱ a suppressione Mensium deducit & commemorat: Riedlinus Cur. med. 96. Varices Mensium instantium indices & curat. 421. tumorem totius fluxum Mensium antecedentem recentet; Horstius observ. singul. Part. 2. Lib. 1. p. 76. de Mensibus diminutis curis fæditatem inferentibus historiam afferit: A.N.C. Dec. 1. an. 3. obs. 62. allegant scabiem Menstruum a Mensibus retentis, ut & Dec. 2. an. 5. app. p. 11. Scabiem mammarum ex Mensium retentione: Verrucas ex Mensibus retentis Salmuthus Cent. 5. obs. 27. describit: Scultetus obs. 46. profert Casum de Cancro mammae ex suppressis Mensibus, Acta Berolinensis dec. 1. Vol. 5. p. 48. enarrant casum defæde ulcerosa facie e Mensium emanatione & de Carie tibiae ex imminuto Mensium fluxu p. 37. Similes peculiares affectus, cum Mensibus connexos, proferunt Breslauische Geschichte 25. Vers. p. 319. de Menstruo opacissimam dextræ pollicis ex Mensium cessatione: de annua exultatione pedum ex præmatura Mensium cessatione: diversa hæc sunt affectuum singularium & externorum, subinde ad forum chirurgicum ex parte pertinentium, qui cum Mensibus connectunt specimen; nam de aliis & magis communibus atq; cognitis haud æque nobis sermo est: quomodo etiam Hæmorrhagiæ inter se consentiant, abunde cognitum est, in qua observatione illam hac occasione tantum attingimus consensionem, quomodo Narium Hæmorrhagia etiam ex Hæmorrhoidibus subsistentibus originem ducant, quales ca-

A 3

sus

sus allegantur a Frommanno tr. de Hæmorrhoid. Part. Priori Probl. X.p.51. conf. Galenus in method. med. Lib. i. c. 20. de Hæmoptysie ex Hæmorrhoidibus suppress. vid.Galenus lib. 6. de V.S. adv. Eraf. Amar. Lusit. Cent.2. cur.13. Cent.5. cur.3. tales observationes aliquo modo illustrantur Thoneri observationes, certo modo parallela, quando hic author Lib.5. obs. 4.p.228. dicit: *ira sanguine per penem promanante, eo constricto, hæmorrhagiam narium concitavit natura:* Et quando seorsim processum Hæmorrhoidalem inquirimus, tunc cum motu & fluxu tali ejusmodi interdum affectus consentiant, qui ob differentiam sedis, loci, regionis, formæ & consecutio- nis nihil plane commercii cum Hæmorrhoidibus ha- bere videntur, id quod multis documentis & demon- strationibus praetoris confirmavit & illustravit D.D. Præses in tr. de Hæmorrhoidibus: Quantum vero utilita- tis afferat rationali Medicinæ cognitio veræ causæ & originis morborum, facile peritis viris innotescit: Cognitio itaque verarum causarum in morbo rum in- dagine, facilitat artem medicam & desiderium ægro- tantium, ut secundum Celsi monitum ille bene curet, qui bene morborum causas agnoscit: Præsens consideratio ne- xus Hæmorrhoidum cum variis intricatis & ut primo intuitu videntur, absconditis morbosis afflictionibus consequentibus tam in Medicina Clinica, quam Chirurgica haud exiguum aut superficiariam promittit u- tilitatem, quam ob rem Inaugurali hoc Specimine thera quoddam mixtum Medico - Chirurgicum seleg- mus, quo in peculiari & notaru digno Casu EX- CRESCENTIAM NASI CUM HÆMORRHOI- DUM

DUM ANOMALIAS CONNEXAM proponere & explicare annitemur, cui instituto ut Divina clemencia almo suo auxilio & moderamine annuat, est quod in limine praesentis tractationis humillime vovemus & precainur.

§. I.

Quod Hæmorrhoides sub certa qualitate & speciali condizione a variis morboſis afflictionibus, externum etiam corpus invadentibus, præseruent, aut illas sub alio respectu provocent, observatio est, qua attentis & judicioſis Medicis incognita esse haud potest; quam ob rem illi, qui aliquo modo restrictam & respectivam hæmorrhoidalis fluxus ſubliratrem admittunt, celebre illud Hippocratis testimoniūm allegant, quo in Lib. 6. Epid. Sect. 3. text. 64. adserit: *qui Hæmorrhoides habent, neque pleuritide, neque peripneumonia, neque phagedena, neque furunculis, neque tuberculis therebinthi figuram habentibus corripiuntur; forrassis autem neque lepris, forrassis neque viriliginibus: multi tam intemperie curati, talibus non tarde correpti sunt;* quo etiam Avicenna effatum spectat, quando Lib. 3. fen. 17. tr. 1. c. 3. eloquitur: *& scids, quod in sanguine, qui currit ab Hamorrhoidibus & ex anno eſt securitas ab herpete eſt biome no & mania & melancholia & epilepsia melancholica & erysipela & ab illis, quae sunt, sicur mitium & Cancro & excoriatione & scabie & glabrie & lepra & pleurisi & peripneumonia & phreniſi &c.* Quid porro Hæmorrhoidum rurba ad varios alios affectus, externam regionem occupantes & sub-

subinde chirurgicam opem expectantes, contribuant, diversis testimonii probari posset, hinc Felix Wurtzius in sua *Chirurgia* annotavit, quod *Hæmorrhoidum suppressio vulnera quædam externa reddiderit incurabiliæ, conf.* Frommannus de *Hæmorrhoid.* Part. Priori Probl. 48. p. 205. qui posterior author in Part. Poster. Probl. 41. p. 450. etiam quæstionem affert & movet: *an in guttur dolentibus faciemque rubram habentibus hæmorrhoides promovenda: quam ob rem Paulus Sorbait Med. Pract. Tr. 1. c. 68. dicit: convenient Hæmorrhoides, (videlicet in gutta rosacea) ob revulsione, quæ sit eo quodejusmodi mala sanguis a sanguine hæmorrhoidaliter proveniant, qui postmodum diutissime stagnavit & acris redditus fuit, ad communia emunctoria, amygdalas scil. vel faciem, quæ ob laxitatem eum facile recipiunt, rejicitur, in quibus phlegmatis & inflammationem excitat, & cap. 54. dicit: gutta rosacea etiam a sanguinis hæmorrhoidalis praæfatti magna copia provenit; binc certa edocet sumus experientia hæmorrhoidum apertioem præsentissimum guttae rosacea remedium esse: quam veritatem & observationem Frommannus l. c. exemplo quodam confirmat: quam ob rem etiam *Hæmorrhoidum apertio in crustosa facie a Raymundo a Forti Cent. 1. consult. 96. commendatur: sicut Bened. Sylvaticus Cent. 2. cons. 26. ubi de tuberculo nasi tractat, ex chirurgicis subsidiis commendat, sufficientem sanguinis subtractionem etiam ex Hæmorrhoidibus (de quibus dicit) ex quibus forsitan hactenus sanguis educitus fuit: Similiter Gabelchoverus Cent. 3. cur. 22. Scabiem malignam ex Hæmorrhoidibus cessantibus recenset: in A. N. C. Dec. 2. an. 6. obs. 97. commemoratur Hernia varicosa fluxu hæmorrhoidalib[us] sublata: notatu dignus etiam casus allegatur in A. N. C. Vol.**

C. Vol. 1. cas. 203. ubi ex motu sanguinis bæmorrhoidali menstrua congeſtio sub osse Zygomatico ſinistri lateris cum tu-berculo & aliquot ſanguinis ac puris guttularum emanatio-ne contigit: quādū hic status perfeveravit, patiens ille a priſtino morbo & Hæmorrhoidum fluxu, quo antea labora-verat, immunis fuit; poſtequam vero gingivarum ulcus in eodem ſubjeſto consolidatum fuit, Hæmorrhoides, priſti-na veſtigia relegerunt & fluxum ſuum continuarunt: qua-lia teſtimonia abunde comprobant, quomodo motus bæ-morrhoidales non modo in variis evagentur regiones, ſed & variis affectus ex parte peripheriam corporis defadantes, ex parte corruptiones, protuberantias & concretiones præ-ternaturales inferentes, provocent; quibus concretioni-bus intrinſecus obtingentibus, annumeramus Polypos, qui interdum a ſimili Hæmorrhoidum ataxia originem trahunt; de qua posteriori obſervatione conf. diſp. D. D. Praefidis de Polypo Cordis.

§. II.

Generalis hæc obſervatio, qua confirmavimus, quod motus bæmorrhoidales turbati ad diverſas cutaneas efflo-reſcentias & excreſcentias aliquando cauſam subminifrent, ducit nos ad ſpecialē ac notatu dignum caſum, quo cum hanc obſervationem roboramus: fuit Vir, de quo nobis in praefentiarum ſermo eſt, officio Ecclesiastico addiſtus, annorum 58, temperamenti cholericō - ſanguinei, bonaे constitutionis & vegetae ac robustae naturae, obesi & turgide plethorici corporis, appetitu integro inſtructus, diæta plena & alimentoſa fruens, vino etiam Hungarico ex com-moditate provinciae, frequentius utens, ceteroquin etiam haſtenus firma & bona ſanitate praeditus: hic ante pau-

eos annos conatus *haemorrhoidales*, attamen occlusos & indolentes experiebatur, qui ab Empirico pro defluxione renali aut nephritica dijudicati & cum fomento, ex radicibus acaciarum parato, tractati fuerant; inde quidem contigit, ut tubercula haemorrhoidalia disrupta fuerint, unde notabilis sanguinis quantitas emanavit; posteaquam vero hic fluxus subsistit, consecuti sunt post aliquam temporis moram intensissimi dolores nephritici; qui post aliqualem remissionem & cessationem nunc translationem & congectionem largam & contumacem sanguinis intra pectus cum magna hujus oppressione & angustatione, tandem etiam superveniente sufficietem haemorrhagiam narium, hanc angustiam resolventem & coninem ulteriore congestiōnem intra caput, praeципue in faciem pedisquam habuerunt, adeo ut patiens noster ominaretur, naturam hoc conatu alia nunc haemorrhagica loca seligere & intrare, e quibus per narium ulteriore Hæmorrhagiam copiosum & molestum sanguinem exoriarat & deplere queat: ast nunc ejusmodi translationes in tubercula faciei numerosa sanguinolenta abiere, quæ copiosa puris & sanguinis excretione se ventilarunt: aliquando contigit, ut distincta macula rubicunda in sinistro narium latere effluerit, quæ ob deformitatem non modo in loco, quem semel occupavit, persistit, sed & successiue altius protuberavit, ad quam afferendam varia spirituosa adhibita fuerant, licet ceteroquin illa, ut alias fieri solet, iterata & forti compressione tractata immo offensa fuerint; sine moira vero hæc protuberantia instantam molem accrevit, ut addita *Figura* monstrat, quæ firmiter pinnis narium adhæsit, dextram narium aperturam penitus occlusit, in sinistro vero orificio exiguum foramen resi-

residuum mansit, e quo pauca muci narium copia emanavit, & aëris attractio, ut ut difficulter, administrabatur & continuabatur: hoc concrementum erat ita grande, ut os totum & ex parte mentum obtegerit & occultaverit, unde respiratio aut aëris exceptio per os tanto magis impedita fuit, quemadmodum sub cibi & potus assumptione multæ molestiæ & incommoda intervenerant, dum semper illud concrementum aut manu ministrante, aut situ apto & inclinatio-
ne capitis removeri debuit: substantia hujus excrescentiæ
erat carnosæ - vasculosa, vasa sanguifera in eadem & venosa
& arteriosa aderant; extrinsecus hæc excrescentia rubicunda
comparuit & numerosis tuberculis verrucosis instru-
cta fuit: in meditullio hujus concrementi latitavit purulen-
ta quædam substantia, quæ jam in sanieum inclinaverat, ita,
ut sub diuturniori illius materiae occlusione facile carcino-
matica, aut perfectæ cancerosa ulceratio extimecenda fuisset:
interea in subiecto afflito functiones vitales animales
& naturales aliquo modo continuaverant, nisi insolita alvi
obstructio translationes sanguinis intra caput & in superiores
regiones confirmaret & sustentaret, insuperque hujus
concrementi augmentum fulciret, donec tandem patiens
consilium iniverit & capessiverit, ut perita sectione hoc
concrementum, quod per tres annos substituit & in accre-
mento perpetuo continuavit, separetur; quam separatio-
nem ego Respondens prospero successu divina bonitate ad-
sistente, ita præstiti, ut posthac non amplius regeneratio-
nem subierit; sub separatione non pauca sanguinis quanti-
tas & ultra unam libram effluxit, præcipue vero e minori
arterioso ramulo impetuoso saliente consueto motu emanavit; quæ Hæmorrhagia vero facile temperatis & securis

adstringentibus cohibita & tandem reliqua, sectione violata, narium substantia, defensivis & balsamicis vulnerariis remedii sine ulla cunctatione & difficultate, consolidata fuit: attamen post hanc curationem, nondum hæmorrhoidalis fluxus recursum servavit, quamvis efflorescentiae sanguineæ in facie & gutta rosacea adhuc perenissent: interea nunc patiens predictus spleneticō affectu corripi conqueritur, qui per intervalla eximias angustias præcordiales in consensu ducit, cum restrictione sanguinis ab extremitatibus in interiora & aliquali impallenscentia faciei transitoria, nec non cum memoriae imbecillitate, licet ceterum nihil aliud morbidum subjectum nostrum detineat: interea diæta, ante notata, continuatur; ubi continuati usus vini Hungarici in & sub tali statu memori mente ratio habenda & tenenda est: & haec est succincta historica hujus casus delineatio, quem casum patiens constanti declaratio & judicio a negotio hæmorrhoidalí derivat.

§. III.

Posteaquam hunc affectum quod signa *antecedentia, concomitantia & consequentia* descripsimus, brevibus nunc illius causas, harumque nexum perlustrabimus: in præsentि itaque *subjecto* attentam utique considerationem meretur, corpus robustum & valde *obesum* atque *succulentum*, temperamentum valde *calidum*, constitutio corporis admodum *plerhoricq* & *diæta plena*, bona, alimentosa atque *spirituosa*; sub quibus causis & circumstantiis, non modo *superflius* genitus, sed *quotidiana* commotione atque *organico* impulsu molestior & onerosior redditus fuit sanguis, ut illius *excretio* motibus *hæmorrhoidalibus*, qui alioquin *banc aratrem* facilius corripiunt & per vini *Hungarici* crebrio-

briorem usum citius invitantur, nunc urgeatur; siquidem in praedicto subiecto illi motus satis *fortes* in- & progressus fecerunt, qui vero partim per ipsam *nimiriam* sanguinis copiam, qua vasa *valde* turgefacta & *liberior* sanguinis progressus per illa impeditus, aut *affluxus* ad loca *hæmorrhoidalia* difficultis redditur, partim per diætam *spirituosa* nimium *impulsus*, adeoque *prompto* suo successu *hæmorrhoidalii* aut facili *perruptione* & fluxione privatus fuit, unde *cæci* tales conatus aliquandiu affixerant illud subiectum, qui quoniam *ægrius* ad *perruptionem* pervenerant & eo tandem cum experimento *minus congruo* & *seculo*, sed medio *adstringente* *equivooco*, imo *accidentali* effetu pertigit, quo *boud* facile sub *eiusmodi* circumstantiis pervenisset, ni in hoc subiecto sanguis *subtilior* extitisset, hinc contigit, ut sub *arduo* illo conatu eluctatorio *totus* processus *hæmorrhoidalis* valde *alteratus* fuerit & post primam irregularē perruptionem imposterum tenacius *substiterit*, *proxime* vero motus illi *congestorii* & *eluctatorii* in *renes* transferint, quemadmodum alias *Hæmorrhoides* imprimis *externæ* & *cæcae*, cum *calculo* & *podagra* peculiarem *affinitatem* servare solent, id quod *D.D. Praeses* fuis & solidius in tratt. de *Hæmorrhoidibus* demonstravit: ob id noster patiens acerbissimis *nephriticis* cruciatibus correptus & vexatus fuit; & dum non modo hic *vicarius* motus *hæmorrhoidalis* sine *spontranea sanguinis*, imprimis *sufficiens*, evacuatione, adeoque incassum haec tenus transiit, dum interdum *Hæmorrhoides* tales *impeditæ*, *mihi cruento* se ventilare solent, id quod *D.D. Praeses* in disp. de *Mitu Cruento* explicavit, insuper etiam in nostro subiecto post *K. Snem*, in pede institutam, cruciatus illi *nephritici*

remiserunt & Urina instar serilaetis cum cruentis striis re-
ferta excreta est, ita motus in praesenti casu haemorrhoida-
les, peccus molestis & per quam angentibus congestionibus
occuparunt, adeoque superiores regiones invaserunt; ex
qua pectoris regione in caput abiere & enaribus exitum in-
*quisiverunt, ita, ut largi *Hamorrhagia* inde secuta fuerit,*
quae pectori haec tenus afflito multum levamen attulit: qua
via obtenta, praegressa pathemata remiserunt: interim soci-
tae congestiones, obtenta semel hac via atque vicario actu,
quo urgens & turgens sanguinis copia ventilata & imminu-
ta fuit, continuaverant, alius vero interim cum aliquo
prajudicio stringebatur; quoniam tunc temporis motus
humorum majori vi superiores regiones petebat; inde vero
insuper contigit, ut congestio illa anotrica magis obfir-
maretur & a locis pristinis haemorrhoidalibus per inversio-
nem quandam, in insolita haemorrhoidalis processus loca
transfiret; ita ut cum Haemorrhoidibus simile quid eveniat;
quale quid cum Mensibus exorbitantibus & in insolitas vias
abeuntibus interdum accidere solet; testimonio Mensium
& Haemorrhoidum enaribus erumpentium, quam ultimam
observationem D. D. Praes in tract. de Haemorrh. disp. de
insolitis Haemorrhoidum viis, latius commendavit & confir-
mativit: interea etiam accidit, ut motus illi haemorrhagici si-
ve directi, ordinati & regulares, sive vicarii, irregulares &
insoliti fuerint, non semper ad actualem perruptionem
contendant & perveniant, sed in nudo conatu excretorio,
sive congectione & sanguinis effusione copiosiori in certas
regiones, unde aliquando perfecte illae excretiones proce-
dunt, subsistant; hinc alia & velut nova, ac cum pristino
schemate, ut videntur, nibil commercii ac communionis
ha-

habentia specimina effectuum morbosorum originem trahunt, quæ tamen sub prudenti & attenta pensatione & dijudicatione, eximiam atque arctam confessionem tenent & tueruntur.

§. IV.

Hic actus, quo evacuationes sanguinis e consuetis & semel aut aliquoties servatis locis in *insolita* & *vicaria* transferuntur, neque a materiali sanguinis qualitate, neque *reliqui corporis dispositione*, sed *solutari naturæ directorio* provenit, quo natura *molestum* & *superfluum* sanguinem, qui *economiae vitali* valde *præjudiciosus* est, ad *imminutinam* quandam prosequitur, unde effectus & *consecutio salubris*, qualis ab ejusmodi *depletione* sanguinis provenit, de prima illius *destinatione* & *reliqua formalis ratione* testimonium perhibere debet, quemadmodum in *præsenti* casu non modo ab *Hæmorrhoidum* fluxu aliquale levamen obtinentum fuit, sed & illius *emansionem* *nepbritici* & *pectus angustatorii* effectus exceperunt, qui tamen a *vicaria hæmorrhoidal* excretione *per nores* valde sublevati & immuniuti fuerant: quoniam intali *temperamento* & sub ejusmodi *Diarœa* sanguis ulterius *accumulatus* & *orgastica commotione* denuo *molestus redditus* fuit, ita pristina molimina *hæmorrhagica antiqua* relegerunt vestigia; hinc *congestiones* frequentius caput, imprimis *confinia narium*, imo ipsas *nores* occuparunt; quoniam vero *hujus actus haemorrhagici*, *per nores perficiendi*, *minus ad sueta fuit natura*, ipse etiam frequentior *orgasmus sanguinis*, *per vini potum concitatus*, *æqualem*, *directam* & *proximius* in vias *congruas* destinata aut dirigendam *congestionem* impedivit, *facies vero* subjecti alias *carnosa*, *succulenta* & *ad largius assumendum*

dum hunc sanguinem, *orgastico* motu impulsum, plus apta fuit, ita loco *iteratarum* narium Hæmorrhagiarum *intracutem* faciei sanguineæ congestiones abierunt, quæ illico ob nimiam *implationem*, etiam numerosam & sparsim factam *stagnationem* sanguinis generaverant, quæ posthac aliquali sanguinis & puris excretione se exoneraverat; quippe qui *posterior* processus iterum in *subsidium* *restituantium* narium Hæmorrhagiarum *vicario* novo modo institutus fuit, dum *sanguis*, si non ex uno loco, velut *naribus*, tamen ex pluribus tuberculis, si non multa, tamen aliquali, copia, si non unico, tamen *repetito*, actu ejicitur, adeoque iterum aliquali ratione & modulo natura hunc scopum *imminuendi* sanguinem assequitur: Sicut alias exempla *insolitarum* talium sanguinis evacuationum, ex ejusmodi *cutaneis* protuberantiis constant *conf.* Smerius miscell. p. 509. de *sanguine ex verruca molli in morem venæ scœtæ sponte saliente*. Ejusmodi *efflorescentias* cutaneas sanguinolentas alioquin *organis* sanguinis admodum promovent, qui non modo Massam sanguinis in suis *vasis* turgefaciunt, sed & in *peripheriam* *cutis* *valido* motus gradu impellunt & projiciunt, qui *impetus* motus sub concursu reliquæ *congestionis* eo facilius tales *superficiales* stagnationes excitat; Et quoniam communiter facies de largiori *lymphæ* affluxu & commeatu participat, hæc vero cum substantia *mucaginosa* ad formationem talium *concrementorum* plurimum contribuit, ita in præsenti casu contigit, ut *tuberculum* tale sanguinolentum, tam per *spirituosa* media, quam per *aliam immoderatam* træstationem irritatum, *ulteriori* sanguinis & lymphæ affluxu sustentatum & ad *majus* tale concrementum promotum fuerit, in quo, velut in *novo receptaculo* aliqua *sanguinis copia*

copia asservata, & in ejusdem majorem amplificationem & accretionem applicata fuit; in quo processu idem contigit, quod in moralibus saepe accidere solet, ubi ab uno devio in plura consequentia datur progressus: quale quid in praesenti casu obtigit, dum exorbitatio e locis haemorrhoidalibus in renes, ex hisce in pectus, inde in caput & narres, porro in faciem, ex actualibus sanguinis profusionibus, in stagnationes sanguinis, ex hisce in concrementa sanguinea successit; quae variantes operationes, ex palmario illo fonte processus haemorrhoidalis proveniunt, velut hactenus in historica & causali explicatione ad sensum demonstravimus: Parallelus casus ante quindecim annos Dn. D. Praesidi oblatus fuit; ubi in Silesia Parochus quidam 30 annorum Sanguineo-Melanctolicus ob frequentiorem usum vini Hungarici Hæmorrhoidarius redditus, qui vero incongrua Diæta hoc hæmorrhoidale negotium turbavit, abhinc narium Hæmorrhagias, quæ in pueritia ipsi familiares fuerant, repetitas expertus fuit, quas vero utpote in officio suo molestas & haud tolerandas aestimavit & cohibuit: inde tuberculum sanguinolentum in extrema narium superficie obtinuit, quod frequenti compressione adeo irritatum fuit, ut in majus concrementum transierit: id ipsum vero dum V. Snæ repetitæ in pede institutæ, Hæmorrhoides denuo revocatae & in ordinem deducetæ, eidem concremento hirudines adhibiti & tandem desiccativa remedia extrinfecus, nec non revulsoria alia adminicula applicata fuere, iterum successive evanuit, licet jam in satis magna mole extiterit: recentetur etiam memorabilis casus in A.N.C. dec. 2. an. 8. obs. 226. de hypersarcosi in facie & naso, ex narium hæmorrhagia suppressa. Quales observationes itaque tituli no-

stri veritatem & firmitatem satis superque tuerunt & offerunt.

§. V.

Haud tamen penitus siccо pede praeferimus dyscrasiam quandam, quae absque dubio in praesenti subiecto in humorum massa prestante fuit, ad quam ratio Temperamenti & Dietae contribuit, qualis abusiva quadam denominatione vulgo quidem denotatur, & scorbuticae intemperie esse existimatur, quemadmodum plebejo ferme more indiscriminatim saepe quaelibet & efflorescentia & descedentes cutanæ scorbutico inquinamento imputantur: quamvis quidem haud proprie scorbutica infectio in nostro patiente praesens fuerit, attamen communis acris salsa sulphurea intemperies facile agnosci & demonstrari potest; si quidem in temperamento calido & in iracundos affectus animi prono, sub diete spirituosa vinoſa, sub anomaliis haemorrhoidalibus & insolita olvi obſtructione facile impuritates acer saliae, bilioſa copioſus generantur, diutius affervantur, insufficientius per colatoria abdominis organa a malla sanguinis & alibi separantur, proinde coacervantur, & largius in humores deferuntur, qui, ab iisdem plus inquinantur, & in temperie sua alterantur: interea haec vitiosa Massæ sanguineæ qualitas, haud principalem affectus causam constituit, sed tantum accidentia & symptomata praesentia exacerbat, aut nova convocat; quemadmodum sanguis & lympha talis in stagnationem & stasin conversa fibrillas nerveas stimulat, ardorem & pruritum auget, affluxum & congettione in loca, semel affecta, ulterius allicit & excitat, imo tandem superficialibus ulcerulis exorientibus ansam praebet; siquidem præter talia symptomata, quae in nostro ægro obvia fuerant, etiam in medi-

meditullio prædicti concrementi nunc initia alicujus corruptionis invaserant, quæ facile sub levi mora in *carcino-ma*, aut actualem *cancrum* degenerare potuerant: sicut itaque in *reliqua* facie hæc acris sanguinis intemperies ad *constantes* & *pertinaces* congestiones contribuit, ita *idem* præstit in semel genito hoc concremeno, quod *accre-menta* sua ex parte a tali *vicioſa* sanguineæ massæ crasi obtinuit. Proinde consequens Hæmorrhoidum *retentio*, motus hæmorrhoidalis *evagatio* in vias urinarias, diureſeos sub *nephriticis* cruciatis *immuratio*, alvi *insolita obſtructio*, non modo *ulteriore* processus hæmorrhoidalis *declinationem*, sed & *regularis* motus sanguinis *progressivi alterationem*, nec non *eluctatorii* motus sanguinis in *superiores* regiones *translationem*, subinde *massæ* sanguineæ continuantem *inquinationem*, reliquarum evacuationum ordinariarum *præjudicisam* *perrurbationem*, adeoque totius *economiae* vitalis singularem *inversionem*, confirmant: unde mirum esse haud potest, cur sub tali *multiplici* alteratione motus illi *exorbitantes* hæmorrhoidales tanta *pertinacia* & *præcipitantia* continuaverint, immo in ipso capite sub *diverſo* ſchemate tam *molimum* excretoriorum, quam *confetiariorum* morbosorum, velut *ſtagnationum* & *tuberculorum* ſuperficialium, ſeſe exferuerint: quemadmodum huic *delicato* processui hæmorrhoidalii, & que ac *Menſium* negotio, familiare eſt, ut facile *exorbitantes* motus & *insolitæ* viæ, ad ejusmodi sanguinis excretionem ſpectantes, innoteſcant: si itaque juxta observationem medicam *insolita* Hæmorrhoidum viæ, *insolitæque excretiones* conceduntur, & negari haud poſſunt, ita etiam *insolita molimina* & *insolita connexa confetaria*, *insolita producta*, *insolitique effectus* & *eventus* concedi debent:

debent: imo alias *Hæmorrhoidalibus* motibus, impeditius aut turbulentius procedentibus familiare est, ut in *excrecentias* aut *protuberantias* secundum *Galen* denominationem, modo *verrucales*, modo *morales*, *uvales* & *vesicales*, in *mariscas*, *ficus*, *thymos*, *condylomata*, abeant, præcipue in locis *vasculo-membranosis*, & paulo largiori *lymphæ* affluxui subjectis; qualia sunt aut *hæmorrhoidalia*, aut etiam in *facie* obvia: sicut passim authores talium *excrecentiarum* hæmorrhoidalium mentionem faciunt. conf. *Fabr. ab Aquap. in operar. chirurg.* ubi de *Hæmorrhoid.* tractat, *Rhodius Cent. 2. obs. 94.* neque etiam *alia* singulares *via* aliqui modi evacuandi sanguinem in historia medica incogniti sunt, sicut in nostro casu partim e *tuberculis* faciei contigit, partim ubi sanguis in hoc *concrementum*, velut in peculiare *receptaculum* collectum eoque translatum fuit: conf. *Wepferus in exercit. de Apoplexia p. 230.* ubi de *macula atro rufescente*, *singulis annis ter quaterve* sanguine cum *salu sua sponte rumpente*, observationem profert: hic spectat observatio *Snietsii* superius allegata.

§. VI.

Ex haec tenus dictis nunc facile inclaret, quod præsens *concrementum* sub peculiari *naturæ* *directorio* substiterit; & licet ad illius *ortum* *stagnatio lymphæ* & *sanguinis* in naribus *ansam* præbuerit, tamen *reliqua ejusdem* *textura carnosæ-vasculoſa* restatur, quod sub singulari etiam *modificatione naturæ*, potestate & dispositione extiterit, quando *superfluus* & *molestus* sanguis, nunc *retentus* & faciliter legitima depletione & excretione destitutus, eo *impeditur*, ne intrinsecus in *mobilio* & *sensibili* *partibus* molestias suas creet: ad hoc itaque insolutum & *vicarium* *naturæ* institutum haec tenus *congestiones humorum*

rum abierunt, quem *affluxum* etiam partim adhibita *spt-rituosa* remedia, partim crebriores concrementi *contre-stationes*, partim *sollicitudo* anxia de tali deformante concremento animum affligens & detinens, adjuvarunt, & confirmarunt: de qua *posteriori*, videlicet *sollicito* & *anxia* agitatione & cura tenendum, quod eadem *in genere* ad certos effectus alliciendos & accelerandos multum conferat, sicut alioquin *vis imaginationis* in acquirendis, promovendis & removendis talibus concrementis satis *efficax* & *operosa* est: quamobrem tales excrescentiae *judiciose* & *circumspecte* tractandae, quoniam sub *sensibili* directorio & protectorio comprehensa sunt, ut facile *immoderatus*, contumax & impetuofus *affluxus* humorum eo ruat, & periculosam *inflammationem*, aut perniciosa *corruptionem* cancroso-*sphacelosam* causetur, quæ tanto facilius irruit, quo magis reliqua *massa sanguinea* dyscrasia quadam suspecta *inquinata* est: quando etiam ex *diæta* & *morum regimine* illæ causæ, quæ *præcipue* ad tale concrementum contribuerunt, *ulteriori* progressu *com-moventur*, & velut novo *supplemento* excitentur, tunc *ef-fectus*, qui iisdem causis nititur constanter *augescit* & *increbescit*, id quod in *præsenti* casu cum *diæta plena* & *spiri-tuosa* contigit, sub cuius continuatione, hoc malum *con-stantes* progressus & alacria *incrementa* fecit: Interea tamen in tali *evagatione natura* humana haud *omnimode de-fendenda*, sed in *erroneo* hoc concremento *culpanda* est; id quod posthac variis arduis *incommodis* ansam dedit, dum non modo *ulteriori* *ordinis vitalis turbationi*, legitimarum excretionum *perversioni*, motuum in vias *insolitas* evagationi & degenerationi stimulus fuit, sed etiam præter *monstrosum* deformationem, *respirationis* liberum succes-

sum, & purificationem capit is per nares valde impedivit, adeoque ulterioribus aliis connexis morbos pathematibus occasionem subministravit: neque haec contingentia tantum in admirationem duci merentur, siquidem anima hominis in moralibus aberrationibus saepe ex uno errore in plures alios connexos delabitur, qui interdum perniciōsum eventum nanciscuntur: quare eadem anima tam in moralibus, quam vitalibus exorbitantib[us] correctione & manuductione indiget, quo iterum in justam & salubrem viam revertatur, neve in errore perseveret; properea tamen erronea actiones non irrationales, aut sine quodam absolute destituta sunt, sicut in hoc praesenti casu concrementum quæstionis vicario quodam modo cum haemorrhoidal proceſſu coheret: Quo diutius porro motus excretorii a solitis & congruis viis deflectunt & evagantur, eo difficilius prægressæ salutares excretiones in ordinem duci possunt; in qua qualitate iterum convenientia motuum moralium & vitalium inclarescit; dum diutius continuati mali mores agrius & tardius corrigi possunt: ex qua circumstantia iterum rationali & solido argumento atque fundamento demonstramus & confirmamus, quod in hujus concreimenti formatione & continuatione opera & moderatrix fuerit natura humana.

§. VII.

Paucis adhuc placet Prædicta directionis ejusmodi concreimenti reminisci: quamobrem suborientibus talibus excrescentiis præternaturalibus longiori cunctatione indulgere haud convenit, sed antequam firmiores & crassiores radices illæ capessant, iisdem congruo modo resiftendum est; cavendum tamen erit, ne subito & repente repellantur, reprimantur & exsiccantur, quando aut in genere

nere corpus nondum præparatum, aut *causa* illarum *principalis* nondum rite tractata fuit: porro vitanda sunt *crassa*, *potentia*, minusve *correcta* *corrosiva*, neque etiam *actualia* cauteria *promiscue* adhibita, proflunt, præcipue si concrementa mole sua admodum *accreverunt*, ubi *magna*, *ampla* & *valde profunda* cauterisatio, facile periculosa^s *congestiones* & *inflammationes* causatur, *superficiliaria* vero, ut insufficiens haud facile *reliqui* concrementi *mortificationem* & *exsiccationem* infert: *suspecta* mercurialia ejusmodi casui & affectui haud adæquata sunt, neque etiam *spirituosa*, *ardorem* in cute inferentia conducunt, quæ præsentem humorum *affluxum* magis exacerbant: *unguinoſa*, pinguia, poros valde obſtruēntia ejusmodi concrementa vix perferunt, sed eo disponunt, ut *citius* in maiorem molem accrescant, *specialem* & in loco affecto maxime præjudicioſam *dyscrasiam* concilient, *intumescentiam* & humorum *affluxum* magis augeant: neque *exſiccantia*, si corpus antea non rite præparatum fuit, *fugitiva* applicatione conducunt: Quare in *positiva* cura præsenti casui proficia fuit *repetita* *mitior laxatio*, partim ad subtrahendas primarum viarum impuritates, partim ad *avocandos* motus congestorios ac capite, partim ad conciliandum ordinem, cum excretione *alvina* obſervandum, qui aliquandiu turbatus & impeditus fuit: pro hac *laxatione* administranda, convenient rhabarbarina, manna & correſta aloētica: quæ *posteriora* cum præparatis & emendatis helleborinis, devios & defectentes motus *hæmorrhoidales* iterum *invitare* adjuvant: deinde conduceunt interne motus *hæmorrhoidales*, *extra viam* solitam & regularem procedentes, *mirigantia*, lenientia & si necessitas postulaverit, *securius* sedentia: & pro hac indicatione administranda illa consilia & auxilia conducunt, qua paſſim alibi in dispp. de

Hæ-

.PE.

Hemorrhoidum anomaliis, de Hemorrhoidum insolitis viis, de Hemorrhoidum suppressionibus a Dn. D. Presde commendata prostant: Ad ipsum tale concrementum auferendum conductit tempestiva motuum hemorrhoidalium invitatio & revocatio in loca hæmorrhoidalia, matura excrementiarum talium inchoantium discussio, quæ tamen per concentrata spirituosa & oleosa, neque etiam per conjuncta nimium lenientia & relaxantia perfici haud debet; unde emplastra de ammoniac, santalin, cum mastich, camphor, minio mixta non nisi per intervalla apponenda sunt, quibus aliquando parca quantitate sulphur & sal ammoniac commiscere licet; in ambitu convenienti defensiva mitiora exsiccantia, & discutientia: Si concrementum tale majus fuerit, tunc minus facile sympathetica quedam cura, ac in minori excrementia, exoptatam opem promittit: alias cura per peritam separationem & sectionem, qualis in presenti casu adhibita fuit, sub dextra direccione citius procedit: sub quali operatione commendamus, ut prævia V. Sme in pede, sanguinis effluxio e loco effecto sufficiens concedatur, neque cito compescatur; id quod tanto magis in ejusmodi subjectis observandum est, quæ cum praesenti, ratione predictarum circumstantiarum, convenientiunt: sub cura interne mitiora laxantia, temperantia, & reliquas ordinarias excretiones allevantia conductunt: externe defensiva & temperata balsamica consolidationem incisa partis promovent: quando pariter in certis subjectis infra dyscrasia humorum presto est, quæ reliquam curam impedire videtur, tunc pro illa corrigenda convenientia remedia prouident, quæ vero specialiori studio hoc loco, ubi brevitat studemus & principaliori scopo satisfacere cogitamus, allegare haud lubet: sufficerit hactenus titulo nostro quoad fundamentalem disquisitionem satisficisse: quamobrem in succincta hac praesentis casus explicatione subsistimus: reliquias speciales connexiones & applicationes in & ex hoc casu instituendas & formandas, quibus volupe est, & exercitatis ingenii relinquimus: DEo devotissimas tribuimus grates, quod in hoc labore benedictione sua nobis annuere, eundemque ad hanc metam promovere voluerit; quem humilissimis imploramus precibus, quo hanc tractationem in reliquo usi medico salubrem esse efficiat, eandemque celesti suo auxilio ita adjuvet, quo exoptatus semper illam coronet

F I N I S.

Halle, Diss., 1729 (A-6)

ULB Halle
002 417 944

3

Sb.

78. 1229 62
38.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,
DE

EXCRESCENTIA NASI

CUM HÆMORRHOIDUM ANO- MALIIS CONNEXA,

Quam
AUSPICE DEO PROPITIO
Et Consensu atque Auctoritate Gratiæ Facultatis Medicæ,
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,
P R Ä S I D E

DN. D. MICHAELE ALBERTI, SACR. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB. CON- SILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFESSORE PUBL. ORDIN. ACAD. NAT. CUR. COLLEGA, SOCIET. REG. BORUSS. SCIENT. SODALI, etc.

DN. DECANO H. T. SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, Præceptore ac Promotore suo omni honoris cultu prosequendo,

PRO LICENTIA

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILE-
GIIS DOCTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,

HORIS LOCOQVE CONSUETIS
ANNO MDCCXXIX. D AUGUST.
PUBLICÆ AC PLACIDÆ ERUDITORUM VENTILATIONI
SUBJICIET

RESPONDENS

JOHANNES CONRADUS SCHIERWASSER, MAGDEBURGICUS.

HALÆ MAGDEB. TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, Acad. Typogr.